

A door het jaar 31
5 november 2023
M. Assumpta

Eerste lezing (Mal 1,14b-2,2b.8-10)
Uit de Profeet Maleachi

God de Heer zegt:
'Ik ben een invloedrijke koning.
De volkeren kijken naar mij op.
Daarom zeg ik tot jullie, de priesters:
als jullie niet luisteren naar mijn woorden,
en niet zorgen dat mijn naam in ere wordt gehouden,
dan zal ik jullie niet langer zegenen, maar jullie vervloeken.
Want jullie hebben mij ongeloofwaardig gemaakt.
Velen hebben zich van mij afgekeerd ten gevolge van wat jullie hen hebben verkondigd.
Het verbond tussen mij en jullie priesterstam Levi is daardoor verbroken.
Jullie doen niet wat Ik gezegd heb. Jullie zeggen tegen de mensen wat ze graag willen horen.
Daarom zal ik zorgen dat het hele volk een afkeer van jullie krijgt.
Ze zullen geen respect meer hebben voor jullie."

Is het inderdaad niet zo dat wij allen één en dezelfde vader hebben.
De ene God die ons geschapen heeft.
Waarom proberen we mekaar dan altijd te bedriegen?
Waarom zijn we niet trouw aan het verbond van onze voorouders?

Tweede lezing (1 Tess 2,7b-9.13)
Uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Tessalonica

Beste mensen uit Tessalonica,
wij, Paulus, Silvanus en Timoteüs,
wij hebben voor jullie gezorgd zoals een moeder voor haar kinderen.
En we zijn zózeer van jullie gaan houden,
dat we jullie niet alleen in woorden het goede nieuws van God hebben gebracht.
Nee, we hadden zelfs ons eigen leven voor jullie over.
Zo ver ging onze liefde.

We hebben ook hard gewerkt, dag en nacht.
Want we wilden niet op jullie kosten leven, maar zelf ons brood verdienen.
We danken God steeds weer in onze gebeden,
dat jullie geloof hebben gehecht aan onze woorden.
Jullie hebben immers begrepen dat het niet onze woorden waren,
maar de woorden van God zelf.
En die woorden blijven kracht geven, aan al wie erin gelooft.

Evangelie (Mt 23,1-12)
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

Jezus sprak tot de mensen en tot zijn leerlingen:
'Wie hebben op vandaag als bewaarders van de wet plaatsgenomen op de stoel van Mozes?
De schriftgeleerden en de farizeeën.
Doe dan ook al wat ze jullie opdragen.

Maar pas op: handel niet naar hun daden.
Ze doen immers zelf niet wat ze jullie opleggen.
Ze belasten de mensen met zware, ja zelfs ondraaglijke lasten.
Maar zelf steken ze er geen vinger naar uit.

En als ze iets doen, dan is het altijd om op te vallen.
Als ze bidden dragen ze brede gebedsriemen met grote kwasten.
Gaan ze ergens aan tafel, dan zijn ze uit op de voornaamste plaats.
In de synagoge nemen ze de belangrijkste zetels in.
En komen ze op de markt, dan willen ze aangesproken worden als rabbi, meester.
Maar ik zeg jullie: doe dat niet, laten jullie zich nooit meester noemen.
Want slechts één is jullie meester, en jullie zijn allemaal broers en zusters van mekaar.
Er is ook maar één leraar, en dat is de Messias.

Onthoud dit: ook de grootste onder jullie moet dienaar zijn.
Wie zichzelf verheft, zal vernederd worden.
Wie zichzelf vernedert, zal verheven worden.'

Homilie

Z en B,

Zondag laatst werd in Rome de bisschoppensynode afgesloten, of beter gezegd de eerste beurt ervan. Want volgend jaar komt de groep bisschoppen, priesters en leken opnieuw bijeen om dan definitieve besluiten te formuleren.
Op een persconferentie benadrukten kardinaal Grech, de secretaris generaal van de synode, en kardinaal Hollerich, verslaggever, dat deze eerste beurt eigenlijk een oefening is geweest om op een meer democratische manier naar besluitvorming toe te werken binnen de kerk.
Ook Mgr Koen Vanhoutte, die de vertegenwoordiger was van de Belgische bisschoppen, sprak in dezelfde zin.
'Wij hebben,' zo zegde hij 'een oefenmatch gespeeld. Om volgend jaar echt in competitie te treden. We hebben geleerd hoe we naar mekaar kunnen luisteren, en ook op welke manier we met mekaar kunnen spreken, zonder taboes.'

Ik maakte bij mezelf de bedenking: goed zo, maar toch erg dat men dat nu nog moet leren. Zoveel geleerde mensen met grote verantwoordelijkheden, die nog moeten oefenen om met mekaar in dialoog te kunnen gaan, en samen tot besluiten te kunnen komen om de christelijke boodschap op een hedendaagse manier vorm te geven.

Waarom dat zo lang heeft moeten duren werd verduidelijkt door kardinaal De Kesel, die erop wees dat de kerk lang tijd uitgegaan is van een klerikale houding, en niet van een synodale houding.

Die, stelde hij, zijn mekaar tegengestelde.

Klerikaal betekent dat de clerus het voor het zeggen heeft.

Ze beschouwen zich als meer dan de anderen, omdat ze gewijd zijn tot priester of bisschop en het dus allemaal veel beter weten, en het hen te min is om naar de gewone gelovigen te luisteren.

Ook de kerk in zijn geheel was in hetzelfde bedje ziek en is er lange tijd van uitgegaan dat zij ook het publieke en politieke leven te regelen had. Ze was er van overtuigd dat ze alles aan de wereld te geven, maar niets van de wereld te ontvangen had.

Blijkbaar is de paus er nu wel in geslaagd om dit te doorbreken, en zal er meer rekening kunnen gehouden worden met wat de gewone gelovigen denken en zelfs als vanzelfsprekend vinden.

Denk maar aan het verbod om priesters te laten huwen, aan de plaats van de vrouwen in de

kerk, aan het verantwoord gebruik van voorbehoedsmiddelen, aan het geven van ruimte om een eigen mening te hebben.

Het is duidelijk dat hij kiest voor een kerk waar niet alles van bovenaf wordt gedictieerd, maar waar iedereen een stem heeft, een kerk die zich geen meester noemt, maar dienaar wil zijn. En dit is niet iets dat hij zelf heeft uitgevonden, dat is iets wat ook Jezus predikte. We hoorden het in de evangelielezing van deze zondag: 'laten jullie zich nooit meester noemen. Want jullie zijn allemaal broers en zusters van mekaar. En onthoud dit: ook de grootste onder jullie moet dienaar zijn.'

Z en B,

Toch wel eigenaardig dat het zo lang heeft moeten duren eer over die omme slag werd nagedacht.

Altijd zijn er immers kerkmensen geweest – ook bisschoppen – die niet meededen met dat klerikalisme; die zich tussen hun mensen begaven, en hen in grote betrokkenheid nabij waren.

We zouden hen onrecht aandoen als we hen in de vergetelheid zouden begraven.

Ik wil hier één van dezen even in herinnering brengen, nl. bisschop Tiny Muskens.

Van 1994 tot 2007 was hij bisschop van Breda in Nederland, en 10 jaar geleden is hij overleden.

Hij was zeer betrokken op de armoedeproblematiek en de zorg voor mensen. Hij volgde van heel nabij de nationale en internationale ontwikkelingen, die leidden tot een steeds grotere kloof tussen rijk en arm.

Hij stelde met pijn vast hoe groot de afstand was tussen het leven van de kerk en dat van de moderne mens. Hij probeerde altijd met grote interesse en begrip door te dringen tot de nieuwe cultuur in de hedendaagse seculiere tijd.

Bisschop Muskens was een meester in het stellen van tekenen, of het doen van uitspraken die in de media brede belangstelling genoten.

Hij liet zich o.a. zien op plaatsen waar normaal een bisschop niet wordt verwacht. Zo bezocht hij ooit een bordeel om te tonen dat hij er weet van had hoe uitgebuit en ontmenselijkt mensen er behandeld werden. Ook deelde hij ooit een dag en een nacht het leven van enkele daklozen in Amsterdam, en sliep tussen hen op straat. Iedere week ging hij een avond als vrijwilliger meewerken in een instelling voor demente bejaarden.

Het doorbreken van de klerikale aanpak wilde hij in zijn bisdom waarmaken door een diocesane synode te organiseren. Dat werd hem door Rome verboden omdat een synode – zo zegden ze – iets is van bisschoppen. Hij trok het zich niet aan, deed het toch, maar noemde het geen synode, maar een open beraad.

Het is jammer dat hij gestorven is net wanneer paus Franciskus is aangetreden. Hij zou in diens aanpak een bevestiging hebben gezien dat hij het bij het rechte eind had gehad.

Laten we dan ook hopen en bidden dat het synodale proces, al is het behoorlijk laat, nu toch de poort mag openen voor een vernieuwde kerk, een kerk die dient, in plaats van gediend te willen worden.

Pierre Breyne

Wie wil reageren op deze homilie, kan dit doen via e-mail: pierre.breyne@outlook.com En daar krijg je een antwoord op.

